

VOORWOORD

Beste leden

Onze 8ste Vlaming van de eeuw blijft de gemoederen positief beroeren. Het valt mij op dat, eens de trein dit jaar echt op gang is gekomen, nieuwe initiatieven als paddenstoelen uit de grond schieten. Ze sluimerden misschien wel al een tijdje, maar de uitnodigingen die de Kring mag ontvangen vliegen mij rond de oren. En dat betekent natuurlijk ook dat ze onze postbus gevonden hebben.

Maar ook onze eigen initiatieven zijn weer een schot in de roos. Eigen lof stinkt; ik weet het. En echt objectief ben ik natuurlijk ook niet. Maar onze belendende tentoonstelling over het intellectuele leven van onze beroemdste kamergeleerde is van een zeer hoge kwaliteit. Met dank aan Jan de Graeve voor het uitlenen van zijn boeken, maar ook dank aan Eddy Maes voor het enthousiasme en werk dat hij hier verzet heeft.

Ook onze busreis naar die andere Mercatorstede Duisburg was een succes over de hele lijn. Mooi museum, een warme (en lekkere) ontvangst op het stadhuis, een aangename wandeling doorheen Duisburg, op zoek naar sporen van onze held (en die waren er echt niet veel) en lekker gegeten op Nederlandse bodem. Dank dus aan Herbert Smitz..

Ik kan reeds verklappen dat we de mooie traditie van busreizen (om te leren natuurlijk) terug opnemen, en dat we volgend jaar ook weer op pad gaan. En zo blijf ik een blijde en tevreden voorzitter van een schitterende vereniging.

Tot binnenkort.

Groeten
Chris De Beer

ACTIVITEITEN MERCATORJAAR

Tentoonstelling 'Mercator digitaal' – tot 26 augustus 2012 in het SteM

Nocturne voor KOKW-leden op woensdag 23 mei 2012 om 19.30.

De 500ste verjaardag van Gerard Mercator gaat in Sint-Niklaas niet onopgemerkt voorbij. De collectie atlanten, globes en wandkaarten worden in de tentoonstelling 'Mercator digitaal' in een nieuw decor gepresenteerd.

Zeven kiosken belichten verschillende aspecten van het leven en werk van Gerard Mercator. Met hedendaagse computer- en projectietechnieken verkent u de aardglobe en de kaart van Vlaanderen. U bladert virtueel in enkele Mercatoratlassen. U ontmoet figuren uit zijn sociaal en professioneel netwerk. U navigeert op de wereldkaart "ad usum navigantium".

De tentoonstelling is nog tot en met zondag 26 augustus 2012 te bezichtigen in het SteM (Zwijgershoek 14, Sint-Niklaas). De toegang is gratis voor leden van de KOKW op vertoon van de museumkaart; voor niet-leden € 5 (€ 4 met korting). Partners in dit uitzonderlijke project zijn natuurlijk de KOKW (zonder onze collectie was dit niet mogelijk), de vakgroep Geografie van de Universiteit Gent, de Koninklijke Bibliotheek van België en het Nationaal Geografisch Instituut.

Speciaal voor de leden van de Kring organiseert het bestuur een nocturne op woensdag 23 mei a.s. om 19.30u. Een aantal gespecialiseerde gidsen/bestuursleden van de Kring zullen de geïnteresseerde leden leiden doorheen de tentoonstelling. Indien u nog geen bezoek kon brengen aan de tentoonstelling 'Mercator Digitaal', dan vormt de nocturne een unieke gelegenheid. Om organisatorische redenen verzoeken wij u vriendelijk om uw deelname aan de nocturne vooraf te bevestigen via info@kokw.be. We spreken af om 19.30u. in de inkomhal van het SteM. Na de rondleiding biedt het bestuur u graag een drankje aan.

Tentoonstelling "Bibliothecae Gerardi Mercatoris" tot zondag 1 juli 2012 in het Mercatormuseum.

Op donderdag 22 maart jl. vond in het Mercatormuseum de opening plaats van de tentoonstelling "Bibliothecae Gerardi Mercatoris".

De tentoonstelling toont de geestelijke rijkdom van de tijd van humanisme en renaissance. Ze toont u een 40-tal boeken, samengebracht door Jan De Graeve, gelijkaardig aan deze in de bibliotheek van Gerard Mercator. 27 originele exemplaren, zoals vermeld in het onderdeel 'Mathematica' van de veilingcatalogus, 13 andere verschillen alleen in jaar van uitgave of formaat. Een must voor elke bibliofiel!

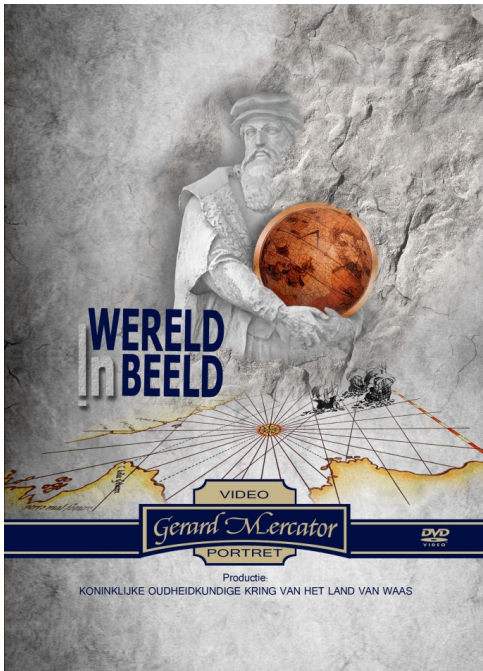

Deze boeken staan tot en met 1 juli 2012 opgesteld in de schatkamer van het Mercatormuseum. Een bezoek aan deze tentoonstelling laat u kennismaken met enkele historisch topografische instrumenten en de nieuwste aanwinst van onze Kring: onze nieuwe, digitale kaartentafel!

Praktische info:

- De tentoonstelling is te bezichtigen tot en met 1 juli 2012 in het Mercatormuseum, Zamanstraat 49 te 9100 Sint-Niklaas.
- Deze tentoonstelling wordt u aangeboden in combinatie met de tentoonstelling 'Mercator Digitaal' in het SteM.
- De toegang is gratis voor leden van de KOKW (mits vertoon museumkaart); voor niet-leden 5 € (4 € met korting).
- Een tentoonstelling van de KOKW en het SteM, met de steun van de vzw Mercator 2012.

dvd – ‘Wereld in Beeld – Gerard Mercator’ – te koop.

N.a.v. de herdenking van de 500ste verjaardag van Gerard Mercator nam de Kring contact op met Hedwige Daenens met de vraag om een documentaire te realiseren over deze intrigerende persoon. Met de financiële steun van de Maatschappij Linkerscheldeover en de vzw Mercator 2012 werd dit project tot een goed einde gebracht. De reacties op de dvd over Gerard Mercator zijn zeer enthousiast.

Praktische info:

- Deze dvd wordt te koop aangeboden aan € 10 (of € 15 bij verzending).
- De dvd is op zaterdagmiddag af te halen in de leeszaal van de Kring, Zamanstraat 49, 9100 Sint-Niklaas en is daarnaast ook te koop in het SteM, Zwijgershoek 14 en de Toeristische Dienst, Grote Markt 45, 9100 Sint-Niklaas, telnr. 03-760.92.62.
- Indien de dvd moet opgestuurd, dan worden € 5 verzendingskosten aangerekend. Gelieve uw bestelling dan door te geven via dvd@kokw.be. De dvd wordt pas opgestuurd na betaling op het rekeningnummer van de KOKW, Zamanstraat 49 te 9100 Sint-Niklaas IBAN: BE 50 8508 3519 1418 en BIC SPAABE22. Met vermelding in de mededeling van "dvd Mercator", uw naam, adres en het aantal exemplaren.

Een indringende kijk op Cartografie - Mercatorlezingen

Tijdens de looptijd van de tentoonstelling 'Mercator Digitaal' worden er elke maand enkele specifieke **Mercatorlezingen** georganiseerd die dieper ingaan op een of ander Mercatoriaans- of cartografisch thema. Deze lezingen gaan door in **de Piet Elshoutzaal in het SteM en starten op dinsdagen om 20u. en op zondagen om 11.15u.**

- Zondag 6 mei 2012: 'Oost-Vlaamse landboeken en ommelopers in kaart gebracht'. Wat is een landboek en een ommeloper en wat kunnen we er mee doen? Bronnen voor cultuurhistorisch, ecologisch en toeristisch genot. Mercatorlezing door Ignace Van Driessche (provincie Oost-Vlaanderen).
- Dinsdag 8 mei 2012: 'Locatie, locatie, locatie! Onroerend bezit als sleutels tot een fijnschalige kartering van middeleeuwse en vroegmoderne stedelijke gemeenschappen (casus: Antwerpen omstreeks 1400)'. Moderne technologie als hulpmiddel om oude locatiegegevens op een hedendaagse kaart over te brengen. Genealogie, cartografie en GIS. Lukt dat zomaar? Mercatorlezing door Tim Bisschops (UA).

- Dinsdag 22 mei 2012: *'De ladies night in het teken van Mercator!' Interessante vrouwen ten tijde van Mercator*. De echtgenotes van cartografen blijken na het overlijden van hun mannen de zaken te kunnen opvolgen. Ook andere vrouwen waren intellectueel beter ontwikkeld dan wordt aangenomen. Een kennismaking met sterke en slimme vrouwen uit de 16de eeuw. Mercatorlezing door Wendy Serraris (Huis van de Mens).
- Dinsdag 29 mei 2012: *'De cartografische collecties van de KBR'*. De Koninklijke Bibliotheek herbergt een verscheiden schat aan kaarten en plans. Hoe is die ontstaan, hoe wordt die beheerd en wat brengt de toekomst? Mercatorlezing door Wouter Bracke (KBR).
- Zondag 3 juni 2012: *'Van de landmeetkunde ten tijde van Mercator tot het 3D-model van de globes van Mercator'*. Meten is weten. Die wijsheid geldt zeker als dorpen en steden op een goede plaats op een kaart moeten getekend worden. Van het betere handwerk tot digitale verwerking in drie dimensies. Hoe werkt dat, toen en nu? Mercatorlezing door Alain De Wulf, Timothy Nuttens en Cornelis Stal (UGent).
- Dinsdag 5 juni 2012: *'De geschiedenis van de noordgrens van België: wat zeggen oude kaarten hierover?'* Kaarten waren politieke en militaire informatiebronnen bij uitstek. Onze Belgische staatsgrenzen zijn een ideaal voorbeeld van vroegere geopolitieke verschuivingen. Is die cartografische informatie ook afleesbaar op het terrein? Mercatorlezing door Caroline De Candt (BIMCC).
- Dinsdag 12 juni 2012: *'Het cartesiusproject: doelstellingen en ambities'*. De digitale ontsluiting van het cartografisch erfgoed dat in de federale wetenschappelijke instellingen bewaard wordt, ondergaat een groots digitaliseringsproces. Hoe verloopt dat en wat zijn de uiteindelijke doelstellingen? Mercatorlezing door Ingrid Van den Berghe (NGI).
- Dinsdag 19 juni 2012: *'Mercator herdacht 17de-21ste eeuw...'*. Mercator is nu een (inter)nationale held. Zijn status is niet altijd groots geweest. Een verhaal van beeldvorming, perceptie en multicultureel (her)gebruik. Mercatorlezing door Harry Van Royen (SteM).
- Zondag 5 augustus 2012: *'Achter de schermen... The making of Mercator Digitaal en een inkijk in het vernieuwde Mercatormuseum'*. Een tentoonstelling bouw je niet op één-twee-drie. Zeker als er technische hoogstandjes bij komen kijken. Hoe ontstond deze tentoonstelling, hoe werd ze gebouwd en wat nadien? Mercatorlezing en geleid bezoek aan de tentoonstelling door Ward Bohé (SteM).

Locatie: SteM, Piet Elshoutzaal, Zwijgershoek 14, Sint-Niklaas

Meer info: stedelijke.musea@sint-niklaas.be, telnr. 03 760 37 50.

KOKW, Mercatorreis naar Duisburg: 31 maart 2012.

Auf den Spuren von Gerhard Mercator: Zu Gast in Duisburg 2012

De KOKW wil opnieuw aansluiten met een traditie van destijds, waarbij de leden van de Kring jaarlijks kunnen deelnemen aan een door de KOKW georganiseerde uitstap naar een of andere bijzonderheid die een gemeenschappelijk interesse waarborgt.

Alvast vormde de Duisburgreis op 31 maart 2012 een geslaagde eerste vernieuwde aanzet tot deze traditie. In totaal 53 personen hebben deelgenomen aan dit bezoek, welke de schatkamer van het Kultur- und Stadthistorisches Museum Duisburg als centraal doel had. Onder de titel *"500 Jahre GERHARD Mercator und der blaue Planet"* kon men in de voormiddag kennismaken met een deel van de werken van Mercator, die ongeveer 42 jaar tot 2 december 1594 in Duisburg geleefd en gewerkt heeft.

Onderweg naar Duisburg waren de reizigers al via dia-montage over de stad, de regio en de tentoonstelling voorbereid op dit bezoek. Tijdens deze busreis werd ook de DVD "Wereld in Beeld over het leven van Mercator", opgemaakt in opdracht van de KOKW, geprojecteerd (te koop in het SteM, Dienst Toerisme en bij de KOKW: 10 euro).

Omstreeks 13u. werd de gehele groep in het *Rathaus* op de *Burgplatz* door de Burgemeester Benno Lensdorf en zijn staf uitbundig ontvangen in de Mercator-saal van het stadhuis en werden geschenken tussen de Stad Duisburg, de KOKW en de stad Sint-Niklaas uitgewisseld. Het geschenk van de KOKW bestond uit een exemplaar van de zes etsen van het huis Janssens, zetel van de vereniging.

Na de middag geschiedde onder begeleiding van een Duitstalige of Engelstalige gids een 2 uur durende rondgang in de *Altstadt*. Hierbij kwamen we voorbij de Epitaph (gedenksteen) van Mercator in de *Salvatorskirche* en op de locatie waar Mercator zou gewoond hebben.

Zum Abschluss noch eine Kaffeepause mit einem Stückchen Kuchen in Der Kleine Prinz, waar mensen met enige verstandelijke beperkingen dit vieruurtje voor ons perfect hadden voorbereid. De KOKW Duisburgreis die in Eersel (Nederland) met een avondmaal werd afgesloten, werd door onze Duitse gastheren als een organisatie met *Preußische Pünktlichkeit* gecatalogeerd.

Een fotoverslag is terug te vinden op de website www.kokw.be.

Het bestuur kijkt al uit naar het volgend bezoek, en heeft binnen zijn rangen een geschikte organisator en reisleider gevonden.

KRINGNIEUWS

Boekenmarkt op esplanade stadsbibliotheek op zondag 3 juni 2012.

Voorverkoop in leeszaal KOKW op zaterdag 2 juni 2012.

Op zondag 3 juni 2012 transformeert de esplanade vóór de Stedelijke Openbare Bibliotheek te Sint-Niklaas (Hendrik Heymanplein 3) tot een pittoreske boekenmarkt. Ze vormt een jaarlijkse traditie die wordt georganiseerd in samenwerking met Boekhandel 't Oneindige Verhaal.

Van 8.30u. tot 12.30u. kan je koopjes doen tussen de vele uitgeversrestanten en tweedehandsboeken van particuliere verkopers. Daarnaast kan je in de Bib afgeschreven bibliotheekmaterialen voor een spotprijs op de kop tikken. Geniet na een voldane shopping van een glaasje op het Bibterras. Iedereen is van harte welkom! Ook de KOKW zal die dag met een boekenstandje van de partij zijn.

Op zaterdagmiddag 2 juni wordt tussen 14 en 17 u. een voorverkoop georganiseerd in de leeszaal van de Kring (Zamanstraat 49, Sint-Niklaas), zodat de leden als eersten kunnen kijken of er voor hen interessante en bruikbare publicaties te koop zijn.

Vakantiesluiting tijdens de maanden juli en augustus

De bibliotheek en het documentatiecentrum van de KOKW zullen gesloten zijn tijdens de maanden juli en augustus.

Wij vragen de leden om de ontleende boeken en/of tijdschriften ten laatste terug te brengen tegen zaterdag 30 juni 2012, zodat wij tijdens de sluitingsperiode kunnen overgaan tot de jaarlijkse algemene controle van de bibliotheek. Wij staan graag terug tot uw dienst vanaf zaterdag 1 september 2012.

Ledenbijdrage 2012 - herinnering

Wij danken de leden die de afgelopen maanden reeds hun lidmaatschap hebben vernieuwd.

Mocht u toevallig het overschrijvingsformulier niet gezien hebben of uw betaling nog niet hebben uitgevoerd, aarzel dan niet om de daad bij het woord te voegen.

In ruil voor uw ledenbijdrage ontvangt u de Annalen (deel 115, 2012) en op regelmatige tijdstippen de (elektronische) nieuwsbrief van de KOKW. Bovendien kunt u steeds beroep doen op ons, staat de bibliotheek gratis voor u open en mag u de bijzondere collecties raadplegen.

Binnenlandse leden:

- Gewone leden: 20 EUR
- Steunende leden: vanaf 30 EUR

Buitenlandse leden:

- Gewone leden: 25 EUR
- Steunende leden: vanaf 35 EUR

Door overschrijving op bankrekening BIC SPAABE 22 IBAN BE 50 8508 3519 1418 van KOKW, Postbus 144, 9100 Sint-Niklaas.

VARIA

‘Waasland (H)interland?: de ontwikkeling van de Antwerpse haven en het Waasland’ –
Lezing door Herbert Smitz - Davidsfonds Sint-Niklaas: dinsdag 15 mei 2012, 20 u.,
Kasteel Walburg

Sinds 3 december 1983 herbergt het Waasland een maritieme zeehaven op zijn grondgebied. Toen voer de LPG gastanker Hoech Sword als eerste zeeschip door de Kallosluis. Ten aanzien van de Rechteroever startte de Linkeroever dan met een achterstand van meer dan 7 eeuwen. Waarom?

De ontwikkeling van de Waaslandhaven beïnvloedt significant het leven in het Waasland, ondermeer door de ruimte-inname, naar mobiliteitsaspect, de haven schept demografische wijzigingen, heeft invloed op de landbouwactiviteiten, ligt aan de basis van de inrichting van natuurontwikkelingsgebieden, maar ongetwijfeld vooral creëert welvaart in deze sub-regio. Samen met het havenbestuur van Antwerpen oefent het Waasland eigen bevoegdheden uit binnen dit havengebied, onderdeel van de haven van Antwerpen.

Tijdens deze voordracht onderzoeken we hoe de Vlaamse havensteden door de eeuwen heen een uitweg zochten naar zee, traceren we wat aan de basis ligt van de opkomst van de haven van Antwerpen, gaan we na hoe de haven op de Rechteroever zich heeft ontwikkeld, en vinden we waarom uiteindelijk pas omstreeks 1970 de overstap naar de Linkeroever geschiedde. Naderhand krijgen we een inzicht van de economische betekenis van de haven en zien we hoe hoger vermelde criteria gevolgen hebben voor/op de Wase regio.

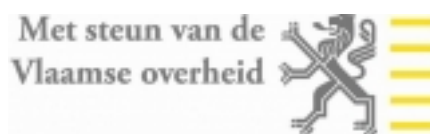
Bedoeling van de uiteenzetting is na te gaan in welke mate het Waasland afhankelijk is van de ontwikkeling van de Antwerpse haven.

Spreker van dienst is Herbert Smitz, KOKW bestuurder en webmaster, destijds ingenieur bij de Vlaamse Overheid.

Leden van de KOKW zijn van harte welkom op deze voordracht.

Met dank aan:

Verantwoordelijke uitgever Nieuwsbrief KOKW: Chris De Beer, voorzitter,
postbus 144, 9100 Sint-Niklaas; e-mail: info@kokw.be; www.kokw.be